

ДИЗАЙН-КОНЦЕПЦІЇ ДИТЯЧОГО СЕРЕДОВИЩА В СТРУКТУРІ СУЧАСНОГО МІСТА

Прибитько І.О., к.т.н., доц., **Ганєєва Т.В.**, ст. викл.
Національний університет «Чернігівська політехніка»

Сьогодні йде бурхливий розвиток міського середовища із застосуванням нових архітектурних та дизайнерських прийомів, новітніх матеріалів у міському просторі. Здебільшого це розвиток спостерігається у сферах, які приносять матеріальний дохід або сприяють покращенню іміджу, це, наприклад, дитяче середовище у торговельно-розважальних центрах, приватних навчально-виховних закладах або розміщення стандартних майданчиків у дворовій території житлових будинків.

Концепції та обладнання території та її оформлення більшості дитячих майданчиків є застарілим та не пристосоване для дітей з особливими потребами. В останні роки держава приділяє увагу саме соціалізації осіб з особливими потребами.

Досвід проектування дитячого середовища у структурі сучасного міста вказує на наступні тенденції та особливості:

- дефіцит території і, відповідно, розробку нових структурно-планувальних рішень;
- використання міждисциплінарного підходу до розробки дитячого середовища;
- інтеграцію дитячих ігрових просторів із середовищем іншого функціонального призначення;
- необхідність участі у проектуванні дитячого середовища як архітекторів, так і дизайнерів;
- акцентування уваги на безпеці дитячого середовища;
- одночасне охоплення різних сфер соціалізації дітей з особливими потребами;
- виділення в окрему групу досліджень та застосування архітектурно-художніх аспектів формування просторів для дітей з особливими потребами.

Комплекс принципів організації ігрового простору дитячих майданчиків сприяє формуванню у дитини сильних особистісних якостей, вільної участі в грі, прийняття абсолютно самостійних рішень і в рівній мірі з усіма друзями і близькими. Також ігрові об'єкти повинні сприяти заохоченню у дітей почуття рівності можливостей для створення ігрової ситуації, повноцінної участі в грі, незалежності, а також сприяють вестибулярній сенсорній стимуляції (виробленню почуття рівноваги). Слід також зазначити, що діти відчувають зміни текстур обладнання і температури через їх дотик і дослідження ігрового об'єкта.

Основними прийомами дизайн-організації дитячих просторів є:

- асиметрія;
- зміщення центру композиції від геометричного центру;
- максимальна різноманітність розмірних і просторових форм для дитячого простору;
- обмеження числа використовуваних елементів форми;
- комбінаторика;
- пластичне розчленування форми.

Основними засобами формування дитячого середовища залишаються колір, світло, текстура.

Серед актуальних методів проектування ігрового простору дослідники [1] виділяють наступні:

1. метод формуючого експерименту. При цьому методі формується предметно-ігрове середовище, яке б стимулювало дітей до гри: сюжетно-ігрової діяльності – створення ігрового обладнання, що нагадує персонажів з улюблених казок, а також звірів і птахів; музикальної

діяльності – привнесення в рішення дизайну майданчика різних музикальних елементів спеціалізованого обладнання.

2. метод стилізації. Метод полягає у свідомій імітації художнього стилю, характерного для будь-якого автора, жанру, течії, етнокультурної традиції або цілої епохи. Метод пов'язаний із творчим переосмисленням художнього змісту стилю, що імітується, в сучасному контексті [2].

3. метод сценарного моделювання: постановка проблемних ситуацій.

Для врахування психофізіологічних особливостей дітей різних вікових груп та особливостей розвитку, необхідно зонування ігрового простору дитячих майданчиків (виділення активної зони і зони відпочинку – «тихих куточків»), додавання колірних акцентів, а також використання засобів суперграфіки і різнофактурних матеріалів для розвитку їх тактильних відчуттів [1].

4. метод редукції (від лат. *reductio* – повернення, відновлення) – процес або дія, що призводить до зменшення, послаблення або спрощення чого-небудь, іноді до повної втрати якихось об'єктів, ознак [3]. Базою для даного методу стали прийоми параметрики та тесселяції. В основі параметричного проектування – створена дизайнером математична модель об'єктів з параметрами, при зміні яких відбуваються зміни конфігурації деталі, взаємні переміщення деталей в збірці і т. ін. [4]

5. метод рециклінгу (переробки вторинних ресурсів). Цей метод став актуальним в умовах загострення екологічних проблем, став необхідною складовою ресурсозберігаючого підходу у вирішенні дизайну дитячих ігрових майданчиків. Метод рециклінгу здебільшого застосовується для виробництва деталей і елементів спеціалізованого обладнання дитячих майданчиків. Серед безлічі використаних матеріалів для створення дизайну ігрового простору затребувані наступні:

- деревина: а) старі дерева; б) фанера, рейки; в) промислові котушки для кабелю;
- бита керамічна плитка, мозаїка;
- гума: а) гумова крихта, отримана в результаті переробки старих автопокришок; б) гумовий пил; в) використані автомобільні шини.

Отже, при формуванні дитячого середовища у структурі сучасного міста повинні приймати участь представники багатьох спеціальностей та використовувати досягнення науки і техніки для задоволення потреб та запитів прийдешніх поколінь.

Список використаних джерел

1. Цяо Ш. Дизайн дитячих ігрових майданчиків у структурі мегаполісів КНР: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.07 / Цяо Шубей; Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Харків, 2019. – 23 с.
2. Qiao Sh. Modern approaches in designing of children's playgrounds in the context of development of the recreation industry / Qiao Sh., Olenina O. // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – 2016. – № 5. – С. 105-110
3. Редукція [Електронний ресурс] // Вільна енциклопедія «Вікіпедія». – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Редукція>
4. Параметрическое моделирование [Електронний ресурс] // Свободная энциклопедия «Википедия». – Режим доступу : https://ru.wikipedia.org/wiki/Параметрическое_моделирование